

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย Effects of Artificial Art Activities on creative thinking of Young Children.

เพ็ญพิชชา สุวรรณประเสริฐ¹ และ ชุติกานต์ เอี้ยวเล็ก²
Penpichcha Suwanpraserd¹ and Chutikan laolek²

¹นักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
²อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน ของโรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้งโดยรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ก่อนการทดลองเท่ากับ 12.29 และหลังการทดลองเท่ากับ 19.14 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ศิลปะประดิษฐ์ / ความคิดสร้างสรรค์ / เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study the comparison of the effects of artificial art activities on young children's creativity thinking. the subjects used in this research were 14 children at the age four to five years who enrolled at the second level in the second semester of 2019 of tessaban 1 school (Krirk Kritaya Upam) Under the Department of Local Administration, Kamphaeng Phet Province the instrument used consist of the learning provision of artificial art and the assessment of creative thinking of Young Children. the data was analyzed by mean and standard. the results showed the samples who participated in artificial art activities on creative thinking of Young Children had pretest mean as 12.29 and posttest mean scores as 19.14 of creative thinking of originality fluency flexibility and elaboration.

Keywords : Art /creative thinking / Young Children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในยุคนี้ เนื่องจากมีนวัตกรรมเกิดขึ้นมากมาย โดยรากฐานของนวัตกรรมเหล่านี้มาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบหลัก แต่กลับพบว่านักเรียนไทยไม่ได้รับการส่งเสริมทางด้านความคิดสร้างสรรค์เท่าที่ควร (พีระพงษ์ กุลพิศาล (2545)นอกจากนี้ทางผู้วิจัยได้ลงฝึกประสบการณ์สอนชั้นอนุบาล 2 พบว่าขณะทำกิจกรรมสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยมี

การลอกเลียนแบบชิ้นงานของเพื่อนและจากตัวอย่างของคุณครู ดังนั้นควรมีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย

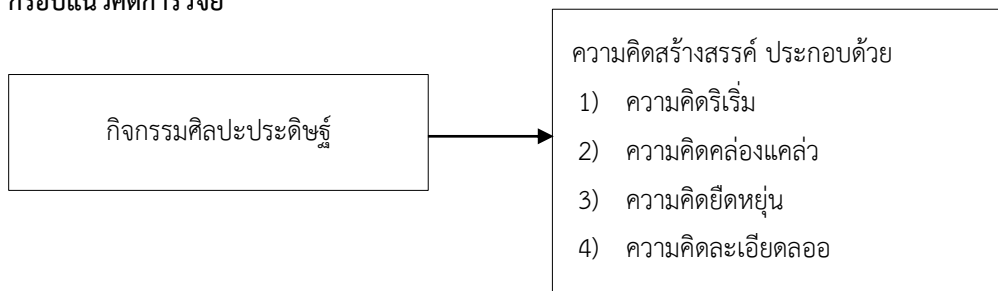
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการพัฒนาเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาทางด้านความคิด ได้แก่ ความคิดรวบยอด ความคิดเชิงเหตุผล คิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Guilford (1967) กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองในการคิดหลายทิศทาง ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการคิดริเริ่ม คล่องแคล่ว ยืดหยุ่น และการคิดละเอียดลออ อีกทั้งความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ และยังช่วยให้เกิดพัฒนาทางสมองในการคิดและแก้ปัญหา โดยสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เหล่านี้ให้แก่เด็กปฐมวัยได้ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย หนึ่งในนั้นคือการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ทน เขตกัน (2550) ได้ให้ความหมายศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่เด็กแสดงออกโดยการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงการถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีความหมายชัดเจน อีกทั้งศิลปะประดิษฐ์ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

จากความสำคัญและสภาพของปัญหาดังกล่าว ของความคิดสร้างสรรค์ และศิลปะประดิษฐ์ ทำให้ทางผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยเพื่อนำมาจัดประสบการณ์เรียนรู้ได้เหมาะสมหรือไม่เพียงใด และเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังทำกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 59 คน ของโรงเรียนเทศบาล1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน ของโรงเรียนเทศบาล1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และ ความคิดละเอียดลออ

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ หมายถึง กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือประดิษฐ์ชิ้นงานด้วยตนเองอย่างอิสระ โดย

นำวัสดุเหลือใช้เช่นวัสดุธรรมชาติมาประกอบการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ จินตนาการ และประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย จากการลงมือประดิษฐ์ชิ้นงานด้วยวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

ความคิดริเริ่ม หมายถึง การประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงานเดิม

ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง การประดิษฐ์ชิ้นงานตามหัวข้อที่กำหนดได้ และ ประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนด

ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างหลากหลาย

ความคิดละเอียดลออ หมายถึง การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีรายละเอียดมากกว่ารูปแบบชิ้นงานเดิม การประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเสร็จสมบูรณ์ และการประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างสวยงามเรียบร้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 15 แผน มีขั้นตอนดังนี้

1.1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.2. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ประกอบด้วย 15 กิจกรรม ได้แก่ ประดิษฐ์ เต่า กระจ่างต้นไม้ กระเป่า ที่ขึ้นหนังสือ โมบายแมงกะพรุน หน้ากาก บ้านแกะ หมวก หุ่นมือ โหลปลา กรอบรูป หอนน้อย รถ และพระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง

1.3. นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยใช้แบบประเมินระดับคุณภาพ 5 ระดับ ได้คะแนนเฉลี่ย 5.00 อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากขึ้น ศึกษากิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เรื่องปลาหมึก ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ ขั้นตอนการทำกิจกรรม และรูปแบบชิ้นงานเดิมของปลาหมึก

1.4. นำแผนที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับใช้ในแผนการจัดประสบการณ์ ให้มีความเที่ยงตรงเหมาะสมมากขึ้น

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด โดยมีลักษณะเป็นการสังเกตประกอบไปด้วยกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เรื่องปลาหมึก และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย รายการประเมิน 4 ด้าน จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

2.1.1) ด้านความคิดริเริ่ม จำนวน 1 ข้อ 3 คะแนน

1. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบเดิม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

ดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงานเดิมด้วยตนเอง
- 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงานเดิมโดยครูช่วยเหลือ
- 1 คะแนน คือ เด็กไม่สามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงานเดิม

2.1.2) ด้านความคิดคล่องแคล่ว จำนวน 2 ข้อ 6 คะแนน

1. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานตามหัวข้อที่กำหนดได้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 - 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้ถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
 - 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้ใกล้เคียงตามหัวข้อที่กำหนด
 - 1 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้ไม่ใกล้เคียง หรือ ถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด
2. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนด โดยมีเกณฑ์การให้

คะแนนดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง
- 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนดโดยครูช่วยเหลือ
- 1 คะแนน คือ เด็กไม่สามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้ทันเวลาที่กำหนด

2.1.3) ความคิดยืดหยุ่น จำนวน 1 ข้อ 3 คะแนน

1. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างหลากหลาย โดยมี

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กมีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ 5 อย่าง ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน
- 2 คะแนน คือ เด็กมีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ 3-4 อย่าง ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน
- 1 คะแนน คือ เด็กมีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ 1-2 อย่าง ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน

2.1.4) ความคิดละเอียดลออ จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน

1. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีรายละเอียดมากกว่ารูปแบบชิ้นงานเดิม โดยมี

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีรายละเอียดได้แตกต่างรูปแบบชิ้นงานเดิม
- 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีรายละเอียดได้ใกล้เคียงรูปแบบชิ้นงานเดิม
- 1 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีรายละเอียดได้เหมือนรูปแบบชิ้นงานเดิม

2. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเสร็จสมบูรณ์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเสร็จสมบูรณ์ด้วยตนเอง
- 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเสร็จสมบูรณ์ด้วยตนเองโดยครูช่วยเหลือ
- 1 คะแนน คือ เด็กไม่สามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเสร็จสมบูรณ์

3. เด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างสวยงามเรียบร้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

ดังนี้

- 3 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างสวยงามเรียบร้อย
- 2 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างสวยงามแต่ไม่เรียบร้อย
- 1 คะแนน คือ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานได้ไม่สวยงามและไม่เรียบร้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการประเมินก่อนการทดลองโดยนำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน ใช้เวลาในการ

ประดิษฐ์ชิ้นงาน 40 นาที

2. ระยะเวลาดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที

3. ระยะเวลาหลังทดลอง เมื่อครบ 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลังการทดลองโดยนำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยชุดเดิมไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน ใช้เวลาในการประดิษฐ์ชิ้นงาน 40 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากบันทึกหลังการสอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ผลการวิจัยในตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองเท่ากับ 12.29 และหลังการทดลองเท่ากับ 19.14 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลองทุกด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

การทดลอง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)
ก่อนการทดลอง	12.29	2.02
หลังการทดลอง	19.14	2.03

ผลการวิจัยในตารางที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น ($\bar{X}=2.64$) และด้านความคิดละเอียดลออ ($\bar{X}=2.79$) มากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนด การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างหลากหลาย และการประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างสวยงามเรียบร้อย มีการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละด้าน
มีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1. ความคิดริเริ่ม	1.93	2.79	0.27	0.43
1.1 การประดิษฐ์ชิ้นงานได้ แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงาน เดิม	1.93	2.79	0.27	0.43
2. ความคิดคล่องแคล่ว	1.75	2.68	0.44	0.48
2.1 การประดิษฐ์ชิ้นงาน ตามหัวข้อที่กำหนด	2.00	2.86	0.00	0.36
2.2 การประดิษฐ์ชิ้นงานได้ อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนด	1.50	2.50	0.52	0.52
3. ความคิดยืดหยุ่น	1.64	2.64	0.50	0.50
3.1 การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มี การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้ อย่างหลากหลาย	1.64	2.64	0.50	0.50
4. ความคิดละเอียดลออ	1.79	2.79	0.42	0.42
4.1 การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มี รายละเอียดมากกว่ารูปแบบ ชิ้นงานเดิม	1.57	2.64	0.51	0.50
4.2 การประดิษฐ์ชิ้นงานได้ อย่างเสร็จสมบูรณ์	1.93	2.86	0.27	0.36
4.3 การประดิษฐ์ชิ้นงานได้ อย่างสวยงามเรียบร้อย	1.86	2.86	0.36	0.36
รวม	1.78	2.74	0.20	0.14

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากบันทึกหลังการสอน

ก่อนการทดลองการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ พบว่าเด็กปฐมวัยขาดความคิดสร้างสรรค์
เนื่องจากผลงานของการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ของเด็กปฐมวัยนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่
ตัวอย่างเช่น เด็กชาย ก. ประดิษฐ์ปลาหมึก ที่มีลักษณะการใช้สีแดงในการระบายสีตัวปลาหมึกเหมือนกับ เด็กชาย
ข. เพราะ เด็กชาย ก. นั้นทำกิจกรรมข้างๆ เด็กชาย ข. เมื่อเด็กชาย ข หยิบสีแดง เด็กชาย ก ก็จะหยิบตาม

ระยะการดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์นั้น พบว่า แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 1, 2 และ
3 พบว่า เด็กปฐมวัยบางคนยังขาดความคิดสร้างสรรค์ ขณะทำกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีการเลียนแบบเพื่อนในการเลือก

วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน ตัวอย่างเช่น เด็กหญิง ก. ลอกเลียนแบบ เด็กหญิง ข. ในการเลือกใช้สี และกระดาษสีในการประดิษฐ์ แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 4, 5 และ 6 พบว่า เด็กปฐมวัยบางคนเริ่มมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจาก เด็กปฐมวัยบางคนสามารถเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และลงมือประดิษฐ์ชิ้นงานได้ด้วยตนเองแต่ก็จะมีครูคอยเพื่อนบ้าง แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 7, 8 และ 9 พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง สามารถทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ได้ตรงตามหัวข้อที่กำหนดและยังสามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างน้อย 3-4 อย่างในการประดิษฐ์สามารถใช้สี หรือใช้กาวได้ด้วยตนเอง แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 10, 11 และ 12 พบว่า เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง มีการประดิษฐ์ผลงานออกมาได้อย่างสวยงามและยังสามารถเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ครุนำมาได้หลากหลายในขณะที่ทำกิจกรรม และสามารถทำกิจกรรมได้ทันเวลาที่กำหนด ผลงานเสร็จสมบูรณ์และสามารถนำเสนอผลงานของตนเองให้เพื่อนๆ ฟังได้อย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 13, 14 และ 15 พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสุขในขณะที่ทำกิจกรรม และมีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ผลงานของตนเองให้ออกมาสวยงามตามหัวข้อที่ครูกำหนดทุกคน และเด็กปฐมวัยสามารถนำเสนอผลงานของตนเองอย่างภูมิใจในผลงานของตนเอง

หลังการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ครบทั้ง 15 ครั้ง ในระยะเวลา 5 สัปดาห์ มีการเปลี่ยนแปลงของการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ต่างไปจากเดิมอย่างมาก ทั้ง 4 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านความคิดคล่องแคล่ว เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานตามหัวข้อที่กำหนดได้และเด็กสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่กำหนดทุกครั้งก่อนและหลังทำกิจกรรม ตัวอย่างเช่น เด็กชาย ก. ใช้อุปกรณ์ตกแต่งได้ถูกต้องและเสร็จทันเวลาที่ครูกำหนด ด้านที่ 2 ด้านความคิดยืดหยุ่น เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างหลากหลาย โดยครูไม่จำเป็นต้องบอก ตัวอย่างเช่น ครูบอกให้เด็กเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ตามที่เด็กสนใจ เด็กปฐมวัยสามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างหลากหลาย ด้านที่ 3 ด้านความคิดริเริ่ม เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานได้แตกต่างจากรูปแบบชิ้นงานเดิม ตัวอย่างเช่น เด็กปฐมวัยมีผลงานที่สวยงามขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์ที่ตีมากขึ้น ดังนั้นควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอีกต่อไป

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2/1 โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน พบว่าผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และพบว่า ด้านความคิดยืดหยุ่นและด้านความคิดละเอียดลออ มีการเปลี่ยนของค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจาก เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็น การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ การออกแบบชิ้นงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา ชิวปรีชา (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะใบตอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านดอนสง่า ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากใบตองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ประกอบด้วย 15 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนในการปฏิบัติซึ่งเด็กตั้งใจฟังการสาธิตวิธีการทำและเด็กมีความตั้งใจในขณะที่เริ่มทำกิจกรรมเมื่อผลงานเสร็จแล้วเด็กสามารถนำเสนอผลงานของตนเองให้คนอื่นฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ นิสิดา อยู่อำไพ (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล พบว่า หลังการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่

สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คือ การสร้างเงื่อนไขให้แก่เด็กอนุบาล เพื่อให้เด็กฝึกการใช้ทักษะคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งถูกกำหนดขึ้นอย่างท้าทายผ่านสื่อปลายเปิดที่แปลกใหม่และน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรมีขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการออกแบบ เพื่อให้เด็กรับรู้ และรับทราบว่าตนเองกำลังลงมือทำขั้นตอนอะไร เนื่องจาก ผู้วิจัยพบว่า ขณะทำกิจกรรมเด็กไม่มีการวางแผนว่าจะทำอะไรก่อน ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยบอกว่า ให้เด็กๆลงมือประดิษฐ์รถ เด็กๆส่วนใหญ่ก็ลงมือประดิษฐ์เลยโดยไม่ผ่านการคิดและวางแผน

2) ควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กๆเลือกใช้ตามความสนใจ เพื่อเป็นการขยายความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3) ควรเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอหัวข้อสำหรับการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2) ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการแสดงออกทางอารมณ์ไหวพริบสำหรับเด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ชุตติกานต์ เอี้ยวเล็ก อาจารย์ประจำโปรแกรมศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เป็นผู้ควบคุมรายงานวิจัย ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเมตตาเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ทำให้วิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณครูรัตนารัตน์ เครือยา และคุณครูอนุพรพรรณ เพชรรัตน์ ที่กรุณาสละเวลา แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

หากวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าใดๆ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้ร่างกายและสติปัญญาแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสอนศิษย์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว.
- ชลธิชา ชิวปรีชา. (2554). **ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง**. ปริญญาโทนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทน เขตกัน. (2550). **นวัตกรรมการศึกษาชุดเทคนิค "สอนศิลปะอย่างสร้างสรรค์"** โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ปัญญาชนดิสรวิบุตร, 2556.
- นิลิตา อยู่อำไพ. (2554). **ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อ**

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

ส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Guilford, J.P. (1967). **The Nature of Human Intelligence**. New York : McGraw-Hill Book Co.